

Spot og støt et højt begavet barn

Allerede i en tidlig alder føler højt begavede børn sig anderledes. Hjælp børnene til få en god dagligdag nu og senere i livet.

Af cand.pæd. Birgitte Arnvig

Tidligere SFO-, ungdomsklub-, og fritidsklubleder

De senere år er der kommet fokus på de højt begavede børn og talentudvikling i skolen. Vi skal så tidligt som muligt hjælpe de små pøder med at få en bedre dagligdag. De kvikke børn føler sig oftest ikke som de andre. De føler sig anderledes. Et højt begavet barn har en IK over 125 og ligger i de øverste fem procent af intelligensskalaen, svarende til en ud af tyve.

Mange højt begavede børn tænker og føler sig anderledes end deres jævnaldrende. Blandt andet fordi hjernen er hurtigere til at opfatte end hos gennemsnittet. Det kan give problemer i forhold til den sociale leg med andre børn, når for eksempel to plastikdinosaurer ikke kan lege sammen, fordi de er født i to forskellige tidsaldre. Nogle forsøger at indpasse sig. Ved at anerkende børnene kan vi hjælpe dem med at være sig selv.

Sådan spotter du dem

Det er ofte de børn, vi allerede drøfter på personalemøderne. Det er børn, der for eksempel kommer i konflikt med andre, som søger voksne i stedet for jævnaldrende, isolerer sig, er gode til at argumentere. De kan virke gammelkloge og distræte som Georg Gearløs eller være retfærdigheden selv - den lille politibetjent. Børn, der er til observation for en diagnose med Aspergers syndrom eller ADHD. Kendetegnet for dem alle er, at de på en eller anden måde "falder igennem" i dagligdagen i forhold til deres jævnaldrende, uanset om de går i børnehave, SFO eller klub. De er ikke som de andre. Og de har brug for at forstå, at selvom de føler sig anderledes, er det helt normalt. Antallet af børn med ADHD, Aspergers syndrom og autisme er stort set på niveau med antallet af højt begavede børn. Aspergers syndrom er i øvrigt i dag en del af autismspektreret og ikke længere en selvstændig diagnose (kilder 2018: Psykiatrifonden, ADHD foreningen, Autismeforeningen).

Reelle problemer

Alle børn skal lære at begå sig socialt. Og det kan være svært for flere højt begavede børn og voksne. Vi skal give børnene redskaber til at tackle deres retfærdighedssans, perfektionisme og følsomhed, der er typiske kendetegn hos mange af dem.

Derudover er mange også sanse-sensitive. Det vil sige, at de ofte reagerer overfor lyde, lugte, farver, tøjmærker der kradsler og mange er kræsne.

Det kan du gøre

Anerkend at det er et reelt problem for barnet. Tag hensyn uden at være overbeskyttende og sæt faste kærlige rammer.

Sker der ændringer i dagligdagen, så forbered og informer barnet om det. De har i høj grad brug for forudsigelighed på lige fod med andre børn, som har diagnoser. Her kan man bruge mange af de samme værktøjer som fx piktogrammer. Lav særregler, så barnet kan få ro og styr på følelserne. Brug "spejlet" og empati ved at sætte barnet i den andens sted, for at lære at tackle retfærdighedssansen. Accepter at barnet indimellem har behov for at være sammen med en voksen. Tag udgangspunkt i barnets interesser og nysgerrighed og inddrag det i dagligdagen, hvis det er muligt. Styrk barnet og giv det udfordringer både mentalt og fysisk. Et højt begavet barn skal ikke sætte dagsorden, men lyt og vær lydhør. Og tal med forældrene om, hvad de mener, er bedst for barnet.

Søskende

Hvis et barn er højt begavet, er der stor sandsynlighed for, at eventuelle søskende også er det. Selvom de mentalt ikke ligner hinanden. Det er en lettelse for mange forældre at finde ud af, at det ikke er opdragelsen af barnet, den er gal med. Selvom det kan være svært at for mange at forstå, at netop de har et højt begavet barn. Ofte fordi vi forbinder høj intelligens med genier som Einstein, Mozart, Picasso og så videre. Vi tror, at man skal kunne spille Mozarts klaverkoncerter som treårig og tale fem forskellige sprog inden skolealderen. Men sådan forholder det sig ikke. En ud af tyve er højt begavet. I en børnehave med 60 børn der statistisk set være tre højt begavede børn.

Forældrene vil som regel kunne genkende deres barns mønster og opførsel fra sig selv. Tag forældrene med på råd, når I skal finde ud af, hvad der er bedst for barnet. Familier med højt begavede børn bliver tit mødt med, at de pacer deres barn. Det er som regel ikke tilfældet. Der er mange eksempler på, at børn i børnehaven lærer sig

selv at læse. De har en stor nysgerrighed og opsøger selv informationen, blandt andet ved at være sammen med ældre børn eller voksne.

Vil du vide mere

Højt begavede børn kan blive tilbudt medlemskab af foreningen Gifted Children, som er en forening for de fem procent mest intelligente børn. Her kan børnene møde ligesindede jævnaldrende legekammerater, og forældrene kan få et netværk blandt andre forældre. Det kan være en hjælp for mange familier at møde andre, der har det ligesom dem. Læs mere på hojtbegavedeborn.dk eller giftedchildren.dk.